

نواحی صنعتی مهم ایران

کجا به دست می آید؟

در کتاب مطالعات اجتماعی سال سوم خواندید که همه‌ی کالاهایی که از آنها استفاده می‌کنیم از «منابع طبیعی» به دست می‌آیند. همچنین بی‌بردید که منابع طبیعی انواع مختلفی دارند؛ مانند نفت و گاز، سنگ‌های معدنی، خاک و گیاهان.

به شکل زیر توجه کنید.

چه چیزی مشاهده می‌کنید؟ توضیح دهید.

هر کارخانه‌ای برای تولید کالا به «مواد اولیه» نیاز دارد. مواد اولیه را به کارخانه می‌برند. در کارخانه، کارگران به کمک ماشین‌آلات در آنها تغییراتی به وجود می‌آورند و آنها را به کالاهای مورد نیاز تبدیل می‌کنند. به این فعالیت «صنعت» می‌گویند. **صنعت را تعریف کنید.**

مواد اولیه‌ی کارخانه‌ها از منابع طبیعی به دست می‌آید. به نظر شما، برای تهیه‌ی نخ از کدام منابع طبیعی استفاده می‌شود؟ **از پشم گوسفند و گیاه پنبه.**

فعالیت

۱- کاربرگ‌ی شماره‌ی (۵) را در کلاس انجام دهید تا با «مواد اولیه» بیشتر آشنا شوید.

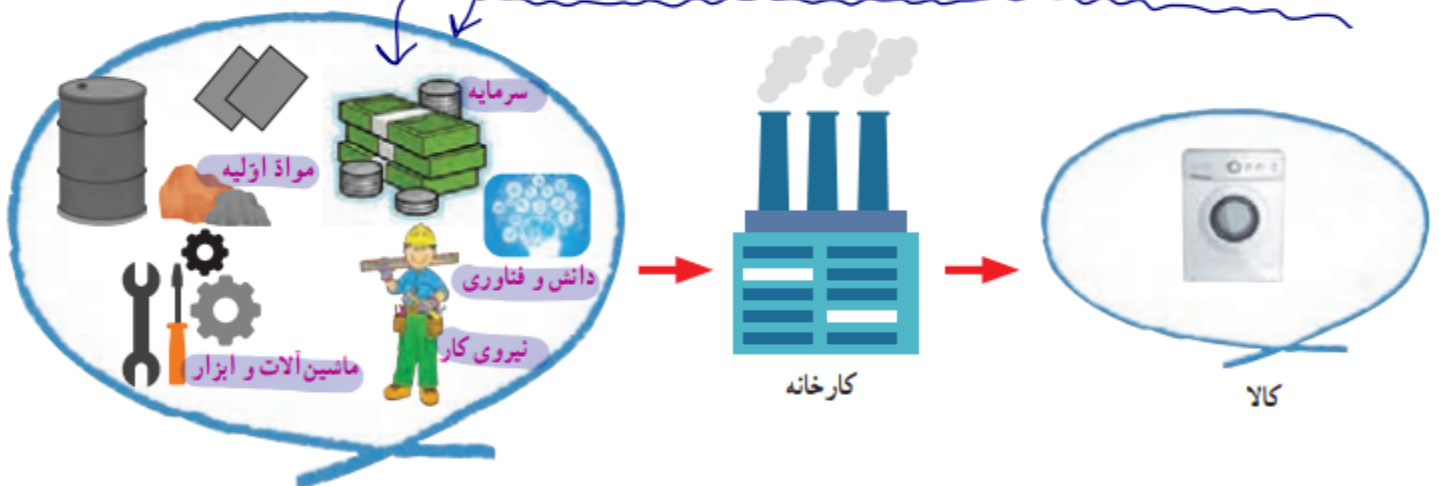
تفاوت کارخانه‌های امروزی و قدیمی

در گذشته‌های دور، اغلب مردم چیزهایی را که به آنها نیاز داشتند، خودشان در خانه یا کارگاه‌های کوچک تولید می‌کردند. مثلاً، برای اعضای خانواده‌ی خود لباس می‌دوختند یا فرش می‌بافتند. در آن زمان‌ها، یک کفّاش در کارگاهی کوچک روزی چند جفت کفش تولید می‌کرد اما امروزه یک کارخانه‌ی تولید کفش روزی صدها جفت کفش تولید می‌کند تا نیاز جمعیت را برطرف کند.

گفتیم که کارخانه‌ها برای تولید کالا به مواد اولیه نیاز دارند. اکنون به تصویر نگاه کنید و بگویید یک کارخانه برای اینکه کالا تولید کند، علاوه بر مواد اولیه به چه چیزهای دیگری نیاز دارد؟

فعالیت

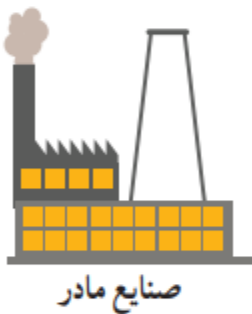
- ۲- صاحبان کارخانه‌ها یا کارگاه‌های تولیدی باید تمامی کارگران و کسانی را که در کارخانه مشغول به کارند، بیمه کنند. پرس‌وجو کنید که این بیمه چیست و چه فایده‌ای دارد.
- ۳- کاربرگه‌ی شماره‌ی ۶ را در کلاس انجام دهید.
- ۴- به همراه معلم خود از یک کارخانه بازدید کنید و به طور گروهی گزارش بازدید را بنویسید و در کلاس ارائه کنید.

بیمه به معنای می‌گویند که ما ماخانه درازای خدماتی به سرت بیمه
 ما دهیم تا در زمان نیاز سرت بیمه به ما بازگرداند.

● صنایع کارخانه‌ای ایران

در کشور ما صنایع مختلفی وجود دارد. ^{چند} به طور کلی، صنایع کارخانه‌ای را می‌توانیم به دسته تقسیم کنیم؟ صنایع مادر و صنایع مصرفی.

* **صنایع مادر** کالاهایی تولید می‌کنند که مردم آنها را نمی‌خرند و از آنها به طور مستقیم استفاده نمی‌کنند. از این کالاها در کارخانه‌های دیگر استفاده می‌شود. برای مثال، کارخانه‌ی ذوب‌آهن ورقه‌های آهنی تولید می‌کند. این ورقه‌ها در کارخانه‌ها یا کارگاه‌های دیگر به کالاهای موردنیاز مانند یخچال و اتومبیل تبدیل می‌شوند. صنایع ذوب‌آهن و فولاد از صنایع مادر هستند.

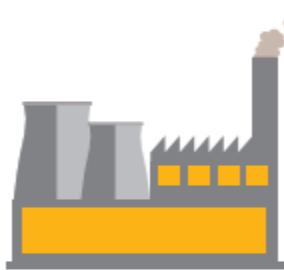
صنایع مادر

ورق فولادی

صنایع مادر را تقریباً کینه ؟

* **صنایع مصرفی** کالاهایی تولید می‌کنند که مردم آنها را می‌خرند و به طور مستقیم مصرف می‌کنند یا مورد استفاده قرار می‌دهند.

صنایع مصرفی

لوازم خانگی

صنایع مصرفی را تقریباً کینه ؟

● پراکندگی صنایع مادر چیست ؟

مهم‌ترین صنایع مادر در کشور ما **صنایع ذوب‌آهن، پتروشیمی** و **مانسین‌سازی** است. را تقریباً کینه ؟

کارخانه‌ی ذوب‌آهن، اصفهان

صنایع ذوب‌آهن: در کارخانه‌های ذوب‌آهن قطعات آهن تولید می‌شود. اولین کارخانه‌ی ذوب‌آهن ایران **سازندار تزدیکی اصفهان** ساخته شده است. **سنگ آهن** مورد نیاز این کارخانه از معادن آهن استان یزد تأمین می‌شود. سپس در کوره‌های بسیار داغ ذوب می‌گردد و به آهن تبدیل می‌شود.

کارخانه‌ی پتروشیمی، سازند اراک

سنگ آهن موردنیاز کارخانه‌ی ذوب‌آهن از **تأمین می‌شود؟**

صنایع پتروشیمی: کارخانه‌های پتروشیمی، نفت و گاز را به مواد شیمیایی تبدیل می‌کنند. از این مواد در کارخانه‌های دیگر برای تولید **رنگ، چسب، کود شیمیایی، لاستیک و مواد شوینده (بودرهای لباس شویی)** استفاده می‌شود.

صنایع پتروشیمی را تقریباً کینه ؟

ماده‌ی شیمیایی تولید شده در کارخانه‌ی پتروشیمی به چه چیزهایی تبدیل می‌شود؟

راهنمای نقشه

۸ کارخانه‌ی تولید ماشین‌آلات، (کمپاین سازی اراک)

صنایع ماشین‌سازی در کارخانه‌های ماشین‌سازی، ماشین‌آلات و ابزار، دیگ بخار، جرثقیل و دستگاه‌هایی مانند اینها برای سایر کارخانه‌ها تولید می‌شود. از اجزای اصلی کشور مواد اولیه‌ی کارخانه‌های ماشین‌سازی معمولاً از معادن آهن، سرب، روی و مس تهیه می‌شود.

اکنون، در روی نقشه مهم‌ترین صنایع مادر کشور را مشاهده کنید.

● معادن

صنایع مادر برای تولید کالا به مواد اولیه نیاز دارند. آنها این مواد اولیه را از «معادن ها» تأمین می کنند. کشور پهناور ما ایران معادن فراوانی دارد. معدن نعمتی خدادادی است.

▲ معدن مس سرچشمه ی کرمان از بزرگترین معادن مس دنیاست.

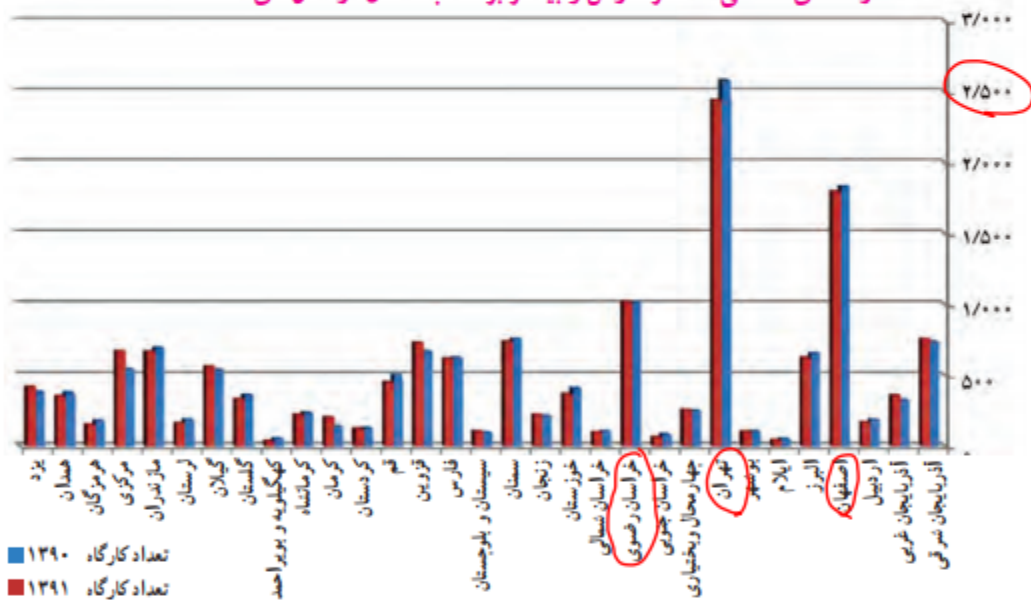
▲ معدن سنگ آهن بافق، یزد

● پراکندگی صنایع مصرفی

تعداد صنایع مصرفی زیاد است و در اطراف شهرها و برخی روستاها و همه ی استان های کشور ما کارخانه های بزرگ و کوچکی وجود دارد که به تولید کالاهای مختلف مشغولند.

به نمودار توجه کنید. مهم ترین استان صنعتی ایران که بیشترین صنایع مصرفی را در خود جای داده کدام

استان است؟ **تهران**
تعداد کارگاه های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر بر حسب استان در سال های ۹۱-۱۳۹۰

فعالیت

۵- چرا در اطراف شهرهای بزرگ، صنایع مصرفی زیادی تأسیس می شود؟ (نبراهمیت زیاد است .

۶- معین کنید کدام صنایع زیر مصرفی و کدام مادر هستند.

پتروشیمی (مادر) فرش (مصرفی) کفش (مصرفی) قند و شکر (مصرفی) فولاد (مادر) پارچه بافی (مصرفی)

۷- به نقشه ی پراکندگی صنایع و معادن ایران توجه کنید. برای هر یک از صنایع دو شهر را نام ببرید.

پتروشیمی: اصفهان - خراسان
ذوب آهن و فولاد: مازندران
فولاد: اهواز - خراسان
ماشین سازی: تبریز - اراک

۸- آیا در نزدیکی محل زندگی شما کارخانه ای وجود دارد؟ درباره ی آن گزارشی تهیه کنید.

بله - کارخانه های مصرفی بسیاری مثل پستک ، حوراک و ... وجود دارد.